

Digitale disconnectie dreigt voor hiphopgroep De La Soul

Stakes Is High

Bjorn Schipper

Met de lancering op Netflix van de nieuwe hitserie *The Get Down* staat de opkomst van hiphop weer volop in de belangstelling. Tegen de achtergrond van de New Yorkse wijk The Bronx in de jaren '70 krijgt de kijker een beeld van hoe discomuziek langzaam plaatsmaakte voor hiphop en hoe *breakdancen* en *deejays* in zwang raakten. Een hiphopgroep die later furore maakte is De La Soul. In een tijd waarin digitale exploitatie volwassen is geworden en de online-mogelijkheden haast eindeloos zijn, werd onlangs bekend dat voor De La Soul juist digitale disconnectie dreigt met een nieuwe generatie (potentiële) fans¹. In deze bijdrage ga ik in op de bizarre digitale problemen van De La Soul en laat ik zien dat ook andere artiesten hiermee geconfronteerd kunnen worden.

De La Soul: 'Stakes Is High'

De New Yorkse hiphopgroep De La Soul bestaat uit Kelvin Mercer, David Jude Jolicoeur en Vincent Mason. De La Soul brak in 1989 direct door met het album *3 Feet High and Rising* en kreeg vooral door de tekstuele inhoud en het gekleurde hoesontwerp al snel een hippie-achtig imago aangemeten. Met hun vaste producer Prince Paul bewees De La Soul dat er creatief gezien veel mogelijk is met sampling. Na het succesdebuut kwamen in de vroege jaren '90 nog de albums *De La Soul Is Dead* (1991) en *Buhloone Mindstate* (1993) uit. *Stakes Is High* is de titel van het vierde album van De La Soul, dat uitkwam in 1996. Met dit vierde album brak De La Soul met Prince Paul. Op *Stakes Is High* nam onder andere de legendarische producer Jay Dee (J Dilla) een aantal tracks voor zijn rekening. In een tijd waarin de rivaliteit tussen East Coast en West Coast rappers hevig was, sneed het album *Stakes Is High* binnen hiphop relevante onderwerpen aan, zoals het fenomeen *gangsta rap* en de alsmaar toenemende commercie. De La Soul was destijds getekend bij het indie hiphoplabe Tommy Boy Records. De muziek van De La Soul behoort tot de canon van de Amerikaanse (hiphop-) muziek.

Net als andere hiphopalbums² bevatten de albums van De La Soul vele samples. Dat bleef juridisch niet zonder gevolgen en zorgde voor kopzorgen in verband met het clearen van de gebruikte samples. Niet zo vreemd ook als we bedenken dat in die tijd weinig jurisprudentie bestond over (sound)sampling. Zo kreeg De La Soul het na de release in 1989 van *3 Feet High and Rising* aan de stok met de band The Turtles. Dit vanwege het ongeoorloofde gebruik van een fragment uit het nummer *You Showed Me* uit 1968, verwerkt in de track *Transmitting Live from Mars*³. Al eerder schreef ik over de juridische aspecten van (sound)sampling en vele hobbels in het proces van clearing, o.a. in *Muziekwereld* 2015/4⁴. Of en hoe de destijds door De La Soul gebruikte samples precies zijn geregeld, is onduidelijk.

De La Soul blijkt digitaal onzichtbaar

De La Soul heeft sinds 1989 talloze hits gescoord, waardoor het lijkt alsof de hiphopgroep het gedoe met het clearen van samples ver achter zich heeft gelaten. Een speciale mailing van De La Soul aan fans in 2014 waarin tijdelijke linkjes naar .zip-bestanden werden verspreid waarmee de eerste zes albums van De La Soul in digitaal formaat konden worden verkregen,

blijkt niet alleen het startsein van een campagne om een nieuw album met behulp van crowdfunding⁵ te financieren, maar juist ook een noodkreet vanwege een bizar probleem waarmee de hiphopgroep in het huidige digitale tijdperk worstelt.

Waarom zou De La Soul zomaar zes albums digitaal aan fans weggeven? Om die vraag te kunnen beantwoorden moeten we eerst inzoomen op de situatie in relatie tot de rechten⁶ op deze albums. Warner Music nam in 2001 de catalogus over van het hiphoplabel Tommy Boy Records, met inbegrip van de rechten op genoemde albums van De La Soul. In beginsel is het dan ook aan mastereigenaar Warner Music om te beslissen of de albums van De La Soul digitaal verkrijgbaar zijn (of niet). Tot aan de speciale mailing van De La Soul waren deze albums niet op legale wijze digitaal beschikbaar. Niet als download, niet als stream. En dat is best vreemd als we bedenken dat digitale exploitatie van muziek – eerst als download, nu via streaming – een grote vlucht heeft genomen. Als bijvoorbeeld binnen Spotify gezocht wordt op de artiest De La Soul, verschijnen slechts twee albums: *The Grind Date* (2004⁷) en *and the Anonymous Nobody* (2016). De hitalbums uit de beginjaren zijn niet beschikbaar. Dit is ook bij andere online-platforms het geval. De La Soul is in digitaal opzicht haast onzichtbaar in een tijd waarin hiphop ‘online’ groter en belangrijker dan ooit is. De La Soul verdient dan ook niet of nauwelijks aan digitale exploitatie.

Waarom is De La Soul digitaal onzichtbaar?

Zelf albums weggeven als het label er niet voor zorgt dat deze digitaal verkrijgbaar zijn is, nog los van de juridische implicaties, een behoorlijk drastische stap voor een artiest. De La Soul reed Warner Music met deze actie in de wielen, reden waarom Warner Music niet echt blij was hiermee. Vraag is waarom Warner Music de albums van De La Soul niet online beschikbaar stelt. Digitale verkrijgbaarheid is immers in het belang van zowel De La Soul als Warner Music. De geschiedenis blijkt zich gewoon weer te herhalen: waar De La Soul ten tijde van de releases in de vorm van fysieke produc-

ten (vinyl, cassette en cd) grote problemen had met de clearing van gebruikte samples, blijkt dat voor digitale exploitatie van de oude albums weer het geval. De initiële clearance is niet of nauwelijks dekkend in relatie tot digitale exploitatie. En dus begint het rechtgedoe weer van voren af aan. Logisch ook dat Warner Music de vingers niet wenst te branden aan de oude catalogus van De La Soul, die ten aanzien van digitale exploitatie kennelijk nog vele ongeautoriseerde samples bevat. Het risico op claims van de oorspronkelijke rechthebbenden is voor Warner Music gewoon te groot.

Naast de onduidelijkheid over de manier waarop destijds door De La Soul eventueel samples zijn geregeld – met een persoonlijke handdruk? – speelt ook nog mee dat de redactie van veel muziek/clearance-contracten

- ingezonden mededelingen -

Mindful bewegen met de Alexander Techniek

- Stop ingesleten gewoontes.
- Wees ontspannen aanwezig.
- Handel moeiteloos.

Willem Hellbreker

06-47340931

www.mindful-bewegen.nu

uit die tijd niet of nauwelijks rekening hield (of kon houden) met de toekomstige mogelijkheden van digitale exploitatie⁸. Het is daarbij onder andere de vraag of een zogeheten *future (rights) clause* (een speciale clausule die rekening houdt met toekomstige exploitatiemethoden die ten tijde van het sluiten van het muziekcontract nog niet bestonden) de initiële clearance van samples zou kunnen oprekken tot digitale exploitatie via bijvoorbeeld iTunes en Spotify. Het gaat dan binnen genoemde *future (rights) clause* meer specifiek om de interpretatie/uitleg van de zinsnede *now known or hereafter discovered*. Het is daarbij niet ondenkbaar dat muziek/clearance-contracten helemaal niet zo'n *future (rights) clause* bevatten. Als deze contracten van decennia geleden qua inhoud niet of onvoldoende toezien op toekomstige exploitatiemethoden – en die

kans is reëel –, dienen de gebruikte samples opnieuw geregeld te worden. Warner Music dient in dat geval met de betrokken rechthebbenden opnieuw in onderhandeling te treden over de clearance van de gebruikte samples. Een haast onmogelijke opgave vanwege de hobbels in het proces van clearance, zeker als bedacht wordt dat het collectieve bewustzijn rondom sampling is gegroeid en de oorspronkelijke rechthebbenden (al dan niet ingefluisterd door hun advocaten) maar al te goed aanvoelen dat er financieel gezien wat te halen valt. Persoonlijke handdrukken hebben plaatsgemaakt voor miljoenenclaims.

Het is geen verrassing dat Warner Music inmiddels via het aan haar gelieerde Rhino heeft laten weten dat de oude albums van De La Soul alleen in de oorspronkelijk-

- ingezonden mededeling -

DUTCH - JAZZ elke Dinsdag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

foto : Frank de Graaf

foto : Roland van Tulder

Hét radioprogramma waar de Nederlandse jazz centraal staat met Rolf Delfos en Bart Wirtz

Sena SUBLINE FM

ke staat digitaal verkrijgbaar zouden moeten zijn, maar dat vanwege de problemen met de clearance van de samples dit helaas niet mogelijk is. Met als gevolg dat de oude catalogus van De La Soul in digitaal opzicht achter slot en grendel blijft.

Digitale disconnectie: de inzet is hoog

Het mag duidelijk zijn dat de huidige digitale onzichtbaarheid van de oude albums van De La Soul in the end alleen maar verliezers kent. Dat niemand momenteel geld kan verdienen met de digitale exploitatie van deze albums is nog tot daar aan toe. Veel kwalijker is dat digitale disconnectie dreigt met nieuwe generaties muzikliefhebbers die deze albums niet online kunnen beluisteren of verkrijgen. Dat geldt ook voor de originele albums waarvan De La Soul destijds samples gebruikt heeft. Ook die originele muziek wordt niet in verband gebracht met De La Soul en blijft daarmee buiten het gehoor van een groep potentiële muzikliefhebbers. De inzet voor De la Soul is hoog, er dreigt

disconnectie. En dat is een dreun voor de (hiphop) cultuur. Als de muziek verliest, verliezen wij allemaal. Zeker als bedacht wordt dat het hier vooral om (extra) geld gaat: rechthebbenden willen heronderhandelen over vergoeding voor digitale exploitatie van samples, waardoor de digitale exploitatie van de albums niet van de grond kan komen. En dat kost diezelfde rechthebbenden alleen maar weer meer geld, men schiet zich a.h.w. in de eigen voet.

Nogmaals: het is hoog tijd voor de muziekindustrie om zelf met een structurele oplossing te komen voor de clearance van (sound) samples. Gelukkig heeft de Duitse rechter⁹ onlangs het goede voorbeeld gegeven door te oordelen dat (sound) sampling óók als een kunstvorm gezien kan worden. Geef die kunst dan ook (digitaal) de ruimte!

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam

- 1 Zie onder meer F. Cohen, *De La Soul's Legacy Is Trapped in Digital Limbo*, *The New York Times*, 19 augustus 2016: http://www.nytimes.com/2016/08/14/arts/music/de-la-soul-digital-albums.html?_r=0.
- 2 Zie onder meer de historische schets van D.M. Morrison in *Bridgeport Redux: Digital Sampling and Audience Recoding. The Origins of Sampling in Hip-Hop Music*, p. 90-94, <http://ssrn.com/abstract=1334809>.
- 3 Deze kwestie is uiteindelijk geschikt. Zie onder meer de biografie van De La Soul op de website van Rolling Stone: <http://www.rollingstone.com/music/artists/de-la-soul/biography>.
- 4 B.H.M. Schipper, *Sampling: diefstal of kunst? Rechtsonzekerheid en problemen clearance remmen gebruik samples af*, *Muziekwereld* 2015/4, pp. 24-27; zie ook B.H.M. Schipper, 'Het chilling effect van Kraftwerk I/II op sound sampling. Pleidooi voor zelfregulering ter bevordering van samplegebruik', *AMI* 2014/4, pp. 105-112.
- 5 Het dit jaar verschenen album *and the Anonymous Nobody* is mede met behulp van crowdfunding (Kickstarter) gefinancierd. Op het nieuwe album leunt De La Soul sterk op muzikanten. Daarmee brak De La Soul min of meer met de traditie van sampling, die zo van invloed is geweest op de eerste hitalbums van de hiphopgroep.
- 6 Naar Amerikaans recht gaat het meer specifiek om de *sound recording copyrights* met betrekking tot de opnamen (in Nederland: naburige rechten).
- 7 Verschenen via BMG.
- 8 In Nederland speelde een soortgelijke discussie in de zaak *Julio Iglesias/Sony BMG*: Rb. Amsterdam 20 april 2009, IEF 7937; ik was destijds als een van de advocaten bij deze kwestie betrokken aan de zijde van Julio Iglesias.
- 9 BvR 31 mei 2016 (*Kraftwerk III of Metall auf Metall III*). Zie onder meer E. Forde, *Kraftwerk's defeat in sampling lawsuit doesn't set a precedent*, *The Guardian*, 1 juni 2016: <https://www.theguardian.com/music/2016/jun/01/kraftwerk-sampling-lawsuit-defeat-sabrina-setlur-precedent>.

Bezoek de nieuwe Ntb- en VCTN-websites